

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.426/2009/7.szám

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év november hó 19. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt az I. rendű terhelt és társa ellen indított bűnügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Tatabányai Városi Bíróság 9.B.640/2006/32. számú ítéletét, és a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2.Bf.513/2008/6. számú végzését az I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja.

Az I. rendű terheltet az ellene foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége (Btk. 171. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont) miatt emelt vád alól felmenti.

A bűnügyi költség egyetemleges megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi.

Elrendeli az I. rendű terhelt által pénzmellékbüntetés és bűnügyi költség címén befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt az I. rendű terhelt részére történő visszafizetését.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Tatabányai Városi Bíróság a 2008. év július hó 10. napján kihirdetett 9.B.640/2006/32. számú ítéletével az I. rendű terhelt bűnösségét foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében (Btk. 171. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja)

állapította meg. Ezért őt 10 hónapi - végrehajtásában 1 évi próbaidőre felfüggesztett - fogházbüntetésre és 200 000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte. Az I. rendű terheltet előzetes mentesítésben részesítette. Az I. rendű és a II. rendű terhelteket egyetemlegesen kötelezte az eljárás során felmerült 188 532 forint bűnügyi költség megfizetésére.

A másodfokon eljáró Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2009. év január hó 30. napján megtartott tanácsülésen meghozott 2.Bf.513/2008/6. számú végzésével az I. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségéről. Vele szemben az elsőfokú bíróság ítélete 2008. év július hó 17. napján jogerőre emelkedett.

Az ítéleti tényállás lényege szerint az I. rendű és a II. rendű terheltek a G.H. Kft. alkalmazásában termelésvezetőként, illetve karbantartás-vezetőként dolgoztak. Az I. és a II. rendű terheltek egymással mellérendeltségi viszonyban voltak, egymást nem utasíthatták. Mindketten közvetlenül Adorján Imre igazgatónak voltak alárendelve. A sértett karbantartó volt, a II. rendű terheltnek volt alárendelve, utasításokat csak tőle fogadhatott el.

A Kft. telephelyén üzemelő 160 tonnás excenteres présgépre új szerszámot szereltek fel, azonban a beállítás során a présgépben levő szerszám megszorult, és eltört a présgép túlterhelését megakadályozó törőtárcsa. A présgép törőtárcsájának ilyen jellegű meghibásodása rendkívül ritka. Az adott esetben a présgép hajtókarja egyenesen, kifeszülve állt meg a holtponton, lehetetlenné tette a gép ellentétes, forgásiránnyal történő alaphelyzetbe állítását és ezzel a törőtárcsa kivételét.

A sértett a meghibásodást követően több alkalommal eredménytelenül próbálta meg a törőtárcsát kicserélni. A szakszerűtlenül végzett kísérletek eredményeképpen a törőtárcsa még jobban beszorult.

A II. rendű terhelt karbantartás-vezető és a sértett közösen próbálták meg kiszabadítani a törőtárcsát oly módon, hogy több fémlapot, illetve fémhasábot helyeztek a gépbe. A II. rendű terhelt a kétkezes indítógommbal rövid idejű szakaszos módon a nyomófejet megkísérelte lefelé léptetni. A sértett 1-1,5 méter távolságra állt a géptől. Az odaérkező az I. rendű terhelt látta, hogy a II. rendű terhelt és a sértett miként próbálja a présgépbe szorult törőtárcsát kicserélni, a próbálkozás láttán azonban megjegyzést sem tett. A folyamatosan feszültség alatt álló présgép védőburkolata mindvégig nyitott állapotban volt.

Amikor a II. rendű terhelt ismét beállítás üzemmódban lefelé járatta a présgépet, a rendszer egyensúlyi helyzete megbomlott és a nyomórúd alá korábban behelyezett 5 370 gramm súlyú fémhasáb a présgép alól a sértett hasába vágódott.

A sértett a hasi szervek durva roncsolódása miatti heveny elvérzés következtében a kórházban életét vesztette. Az elszenvedett sérülések és a bekövetkezett halál között közvetlen okozati összefüggés áll fenn.

Az elsőfokú bíróság ítélete a I. rendű terhelt bűnösségét megalapozó általános munkavédelmi előírásokat részletesen ismerteti (ítélet 14. és 15. oldal negyedik bekezdése). E foglalkozási szabályokat elemezve a bíróság megállapította, hogy az I. rendű terheltnek munkaköri leírásából fakadó kötelezettsége volt a munkavédelmi, baleset-megelőzési szabályok betartása.

Az eljáró bíróságok jogi álláspontja szerint a I. rendű terheltet munkavédelmi kötelezettségei nem csak a saját munkakörének ellátása körében, hanem középvezetőként általában is terhelte.

A halálos következményhez vezető közvetlen veszélyhelyzetet egyébként a II. rendű terhelt és a sértett szakszerűtlen javítási tevékenységével hozta létre.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozat ellen az I. rendű terhelt képviselőjében meghatalmazott védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a terhelt bűnösségének megállapítása miatt (Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja). A felülvizsgálati indítvány jogi érvei szerint az I. rendű terhelt a meghibásodott és termelésre alkalmatlanná vált présgép átadását követően nem volt abban a helyzetben, hogy akár a II. rendű terheltet vagy akár a gépet szerelő munkavállalót utasítsa a szabálytalan javítás abbahagyására. A védő álláspontjának alátámasztására a BH.2005/236. számon közzétett jogesetre hivatkozott, és a megtámadott határozat megváltoztatását, az I. rendű terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség BF.1680/2009. számú írásbeli nyilatkozatában - osztva a védői okfejtést - egyetértett a felülvizsgálati indítvánnyal, és az I. rendű terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

A nyilvános ülésen a védő a felülvizsgálati indítványt fenntartotta, a Legfőbb Ügyészség képviselője írásbeli nyilatkozatával egyezően szólalt fel.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.

A Btk. 171. § (1) bekezdésébe ütköző bűncselekményt az követi el, aki foglalkozása szabályainak megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sérülést okoz. Elkövető az lehet, aki valamely meghatározott foglalkozási szabály hatálya alatt áll. A foglalkozási szabályszegés a kötelezettség megszegésével megvalósított gondatlan magatartás, melynek során az elkövető e magatartása ellentétben áll az emberi élet, testi épség védelme érdekében alkotott foglalkozási szabállyal, biztonságot szolgáló rendelkezéssel, stb., és e magatartás közvetlen veszélyhelyzet előidézésére alkalmas.

Általánosságban a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége megítélése szempontjában valóban relevánsnak tekinthetők mindazok a biztonságtechnikai előírások, amelyek egy adott munkafázishoz, illetve e munkafolyamatot irányító személy munkaköréhez kapcsolódnak. Azonban aki nem saját munkakörében, hanem azon kívül észlel olyan helyzetet, amely a munkavédelmi, biztonságtechnikai szabályokkal ellentétes - a munka végzésére, irányítására vonatkozó jogi kötelezettség nélkül a következményekért jogilag nem felel (BH.2007/73.) A biztonságtechnikai előírásokat ugyanis mindenki saját munkakörében köteles (és jogosult) betartatni, a munkajogilag alárendeltségi viszonyban nem álló személy utasítására - jogi - lehetőség nincs. Megfelelő utasítási jogkör hiányában pedig a veszélyhelyzet előidézésével összefüggésben jogi mulasztás nem állapítható meg.

Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terheltnek nem volt felhatalmazása arra, hogy a szakszerűtlen hibaelhárítási műveletet félbeszakítsa. A présgép hibaelhárítási műveleteit, mint karbantartás-vezető, a II. rendű terhelt irányította, a szerkezetet - szabálytalanul - ő helyezte üzembe. Az I. rendű terheltnek a gép javításával kapcsolatban konkrét feladata nem volt, a balesetet megelőzően néhány perccel érkezett a helyszínre, ahol megállt és figyelte a javítást, amikor a sértett halálát eredményező váratlan baleset megtörtént.

A baleset tehát nem az I. rendű terhelt munkakörében, nem is az ő felügyelete alá tartozó munkavégzéssel összefüggésben, hanem karbantartás-javítás közben következett be.

Minderre figyelemmel az I. rendű terhelt a Btk. 171. §-ában meghatározott foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés bűncselekményének alanya sem lehet, ezért bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot megváltoztatta és a Be. 427. § (1) bekezdésének a) pontja alapján maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot.

Az I. rendű terheltet az ellene foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége (Btk. 171. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja) miatt emelt vád alól a Be. 331. § (1) bekezdése alapján felmentette.

A Be. 585. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a pénzmellékbüntetés és a bűnügyi címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt visszatéríteni rendelte.

A Legfelsőbb Bíróság ítélete elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja.

Budapest, 2009. év november hó 19. napján

Dr. Schäfer Annamária	Dr. Csere Katalin	Dr. Molnár Gábor
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró